

Kaikukortti

– oikeus osallistua
kulttuurielämään

Mira Haataja, 14.10.2016

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen päivät 2016,

”Tulevaisuuden kunta hyvinvoinnin edistäjänä”, Kaukametsä, Kajaani.

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

www.kulttuuriakaikille.fi
www.kulturforalla.fi
www.cultureforall.fi

Kainuun liitto

Kaikukortti

1. Mikä ja kenelle?
2. Miksi ja tavoitteet?
3. Miten syntyi?
4. Miten toimii, mistä saa ja minne käy?
5. Tuloksia

Muita malleja
Yhteenvetoa
Lähteet

Mistä minä tulen: Kulttuuria kaikille - palvelu

Kuvassa: Mira Haataja, Rita Paqvalén, Ahmed Al-Nawas, Aura Linnapuomi, Sari Salovaara ja Outi Salonlahti. Lisäksi Outi Korhonen ja opiskelija Oona Simolin.

Kulttuuria kaikille
Kultur för alla
Culture for All

Suomeksi
På svenska
In English
Selkosuomeksi
Viittomakielellä
Finlandssvenska teckenspråk
International sign

Tekstin koko: A A A
Liity sähköpostilistalle
Yhteystiedot

Hakusana
HAE

Etusivu | **Tietoa meistä** | **Saavutettavuus** | **Moninaisuus** | **Ajankohtaista** | **Blogi**

Tietoa meistä
Omat hankkeet, julkaisut ja palvelut – Ota yhteyttä!

Saavutettavuus
Tietoa ja ohjeita

Moninaisuus
Tietoa ja ohjeita

Ajankohtaista
Tietoa tapahtumista, uusista julkaisuista ja koulutuksista

Blogi
Kulttuurikentän toimijat kirjoittavat

Kuuntele

Kulttuuria kaikille -palvelu edistää osallistumiselle avoimia ja monenlaisia yleisöjä ja tekijöitä huomioivia kulttuuripalveluja. Tarjoamme tietoa ja työkaluja kulttuuripalveluiden saavutettavuuden ja moninaisuuden edistämiseen alan työntekijöille. Meitä ylläpitää Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry.

Tervetuloa tutustumaan Kulttuuria kaikille -palveluun viittomakielellä.

Tulevat tapahtumamme

- 2.11.2016–4.11.2016
Kulttuurin yhdenvertaisuus -foorumi
2.-4.11.2016
Saavutettavuus 3.0

Uutisia

- 30.9.2016
Taiken avustuksia ja apurahoja saavutettavuuteen, moninaisuuteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutuksiin
- 27.9.2016
Hyvät näkymät - Good Views. Erityistaidetoiminnan verkostoseminaari pe 28.10.2016
- 27.9.2016
ArtsEqual: kuntatoimijoiden oppimisjamat 4.10.
- 27.9.2016
Valtakunnallinen lastenkulttuurifoorumi 24.11.2016 Vantaalla

Kaikukortti
Tietoa Kaikukortista

Suomi Finland 100
Suomi 100 - Sateenkaaren väreissä

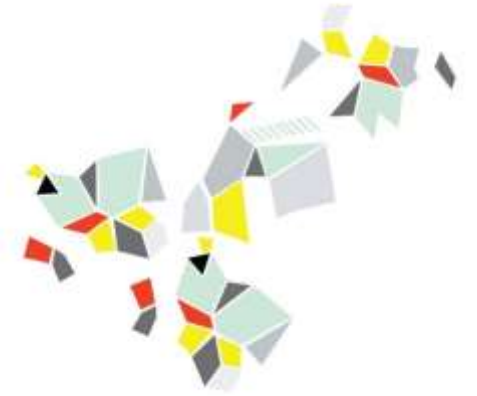
Kaikukortti

Mikä ja kenelle?

- Pysyvästi **Espoossa** ja kokeillaan **Kainuussa** 4.4.–31.12.2016
- Alennuskortti, jolla voi hankkia **maksuttomia pääsylippuja kulttuuripalveluihin**
 - Kainuussa myös **kansalaisopistoihin** (harvaan asutun alueen erityispiirteet)
- Henkilöille, joilla taloudellisesti tiukka tilanne

- **Kulttuuri on perusoikeus**
 - (Esim. YK:n ihmisoikeuksien julistus 1948, 27 §; Unesco 1982)
- **Kulttuurin harrastamisella myönteisiä vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin**
 - (esim. Hyyppä 2002; Liikanen 2010; von Brandenburg 2008, uutta tutkimusta ArtsEqual 2016)
- **Kulttuuripalveluja rahoitetaan verovaroin, mutta kaikilla ei ole vara osallistua**
 - Taloudellisesti vaikea tilanne ja palvelujen liian korkeana koettu hinta este kulttuuripalvelujen käytölle (Sokka, ym. 2014, 35, 44; Isola, ym. 2007)
- **Osallisuus ja saavutettavuus osa hallitusohjelmaa ja mukana OKM:n kulttuuripolitiikan strategia 2025 luonnoksessa**
 - Taiteen ja kulttuurin saavutettavuus mukana OKM:n kulttuuripolitiikan strategia 2020:ssa (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2009)

- **Köyhyys kasvava ongelma** (Sironen ja Saastamoinen 2014, 6)
 - Yli 17 % suomalaisista elää köyhyys- tai syrjäytymisriskissä (Karjalainen 2016)
- **Mitä tasa-arvoisempi yhteiskunta, sitä korkeampi on sen ihmisten hyvinvointi**
 - (Hänninen, ym. 2010, 21)

→ Yhdenvertaisuus

→ Saavutettavuus (tässä: taloudellinen ja sosiaalinen)

→ Osallisuus

Kaikukortti

Parantaa taloudellisesti tiukassa tilanteessa olevien henkilöiden ja perheiden **mahdollisuuksia osallistua kulttuurielämään ja käyttää samoja kulttuuripalveluja** kuin muut

→ yhdenvertaisuus!

Tavoitteet

Edistää asiakkaiden **elämänlaatua ja osallisuutta**

Helppokäyttöinen työväline

Luoda uusia **yhteistyömuotoja** kulttuuri-, sosiaali- ja terveysalan toimijoiden välille

Tuoda **uusia yleisöjä** kulttuuritarjonnan piiriin

Valtakunnallisuus –leviäminen kiinnostuneille alueille

- **Rakennettiin työpajoissa** yhdessä kulttuuri-, sosiaali- ja terveystoimijoiden sekä alueellisten ja valtakunnallisten asiantuntijoiden kanssa
 - **Syksyllä 2014 Espoossa**
 - Syntyi toimintamalli, jota kokeiltiin vuonna 2015.
 - Espoon kulttuuri- ja sosiaali- ja terveyspalvelut otti pysyväksi palveluksi vuoden 2016 alusta.
 - **Syksyllä 2015 Kainuussa**
 - Tietyt kehykset Espoon pohjalta
 - Syntyi toimintamalli, jota kokeillaan 4.4.–31.12.2016.
 - Yhteistyö Kainuun kuntien ja maakuntayhtymän kanssa!

Kaikukortti

Miten toimii / asiakas ?

Maksuton
henkilökohtainen
pahvinen kortti

Pääsylipun /
kurssipaikan
hinta
= 0 €

Yli 16-vuotiaille

Asiakas hankkii
liput kuten muut
asiakkaat =
yhdenvertaisuus!

Kaikukortilla voi
hankkia lippuja
myös oman
perheen lapsille

Kaikukortti

Miten toimii / sosiaali- ja terveystalvelu?

Kaikukortti annetaan **asiakkaille**, jotka kokevat olevansa taloudellisesti tiukassa tilanteessa.

- Ei tulojen tarkistamista.
- Ei tulorajaa (valitut yhteisöt edustavat pienituloisia / kohderyhmää)

Annetut kortit tilastoidaan

Kaikukortti annetaan, **jos asiakasta kiinnostaa tai saattaisi kiinnostaa** kulttuuripalveluihin osallistuminen

- Ei harkinnanvarainen etu

Sote-kumppanit eivät maksa mukana olemisesta muuta kuin työaikaansa.

Kaikukortti

Miten toimii / kulttuuripalvelu?

Kaikukortin piirissä lähtökohtaisesti **koko kulttuuritoimijan tarjonta**.

- Poikkeuksina voivat olla esim. ulkopuolisten tuottamat esitykset.
- Elokuvuapuolella tarjonta rajatumpaa levittäjiin liittyvien sopimusten vuoksi.

Käyttö tilastoidaan

Kulttuuritoimija ei saa korvausta →

Kulttuuripalvelun tarjoaja voi **halutessaan asettaa** yhdessä sovittun (toistaiseksi 5 %) **ylärajan** Kaikukortin haltijoille / esitys / kurssipaikka

Kaikukortti

Osallistumisen ja yhteisöllisyyden tukeminen

Yhteisön kortti

Työntekijä / työyhteisön edustaja voi hankkia maksuttomia pääsylippuja kulttuuripalveluihin

- kun hän osallistuu **pienryhmän kanssa** tai **kaksin** asiakkaan kanssa

Sote-työntekijät tärkeitä tiedon välittäjiä ja innostajia!

Kulttuurikaverit

Espoo

Kulttuuriluotsit

Sotkamo

Kaikukortti Mistä ja minne, ESPOO?

23
kulttuuripalvelua

19 sosiaali- ja
terveysalan
toimijaa

www.espoo.fi/kaikukortti

Kaikukortti

Mistä ja minne, Kainuu?

8 kuntaa, 20 kulttuuripalvelun järjestäjää, 38 sote-toimijaa

Mukana
kansalaisopistoja

[www.kulttuuriakaikille.fi/
kaikukortti](http://www.kulttuuriakaikille.fi/kaikukortti)

Kaikukortti

Mistä ja minne, Kainuu?

- **Teattereita:** Askanmäen kesäteatteri, Kajaanin kaupunginteatteri, Routa, Vaara
- **Festivaaleja:** Kajaanin Runoviikko Sana ja Sävel, Kuhmon Kamarimusiikki, Veisuuvestivaali
- **Kulttuuritaloja:** Kaukametsän kulttuuripalvelut, Kuhmotalo
- **Museoita:** Juminkeko, Sotkamon Makasiinimuseo, Suomussalmen kotiseutumuseo
- **Elokuvia:** Pajakkakino
- Kaikkien **Kainuun kuntien** kulttuuripalveluiden itse tuottama **tarjonta**

Mukana 6 kunnan
kansalaisopisto

[www.kulttuuriakaikille.fi/
kaikukortti](http://www.kulttuuriakaikille.fi/kaikukortti)

Kaikukortti

Tuloksia, Espoo (2015)

Kortinhaltijoita
1000

Ikä:

- n. 22 % 16-34 -v.
- n. 65 % 35-64 -v.
- n. 12 % 65 -> v.

Käyttö:

- 564 käyttökertaa
- 180 käyttänyt korttiaan (n. 18%)
- 22 lippua lapselle
- 24 lippua yhteisön kortilla

Äidinkieli

- n. 75 % suomi
- n. 5 % ruotsi
- n. 20 % vieraskielisiä

Sukupuoli:

- n. 37,5 % M
- n. 62,4 % N
- 0,1 % muu

Elämäntilanne, yleisimmät:

- Työtön n. 42 %
- Eläke n. 15 %
- Työkyvyttömyyseläke 13 %

Kaikukortti

Tuloksia, Espoo (2015)

Kysely kortinhaltijoille 10-11/2015, N=31

Merkittävää: vastaajien kokemukset Kaikukortin vaikutuksesta heidän hyvinvointiinsa

- sosiaalisuus,
- elämänlaatu,
- usko myönteiseen muutokseen

Kehitettävää:

- Tiedon saaminen
- Joidenkin mielestä lippujen hankkiminen oli hankalaa
- Tarjontaan lisää elokuvia ja teatteria sekä nuorille ohjelmaa.

Kaikukortti on lisännyt vastaajien osallistumista kulttuuritilaisuuksiin.

”Kiitos paljon Kaikukortista! On ihanaa, kun on voinut käydä kulttuuritapahtumissa ja on voinut viedä lapsetkin, kun ei minulla muuten ole mitenkään varaa ostaa koko porukalle lippuja.”

Kaikukortin haltija

Yleisimmät esteet kortin käytölle:

- Elämäntilanne
- Hyvinvointi
- ajan puute
- seuran puute

Selvitetään kyselyllä 10/2016

Palaute

kaikukortti@espoo.fi

Kaikukortti

Tuloksia, Espoo (2015)

Kysely sote- ja kulttuurikumppaneille 11/2015

"Onhan se siistiä kun kerrankin voi antaa jotain ilman mitään ehdollistamista." **Sote-kump**

Kaikukortti-verkosto on tavannut säännöllisesti yhteyshenkilöiden kokouksissa.

"Kaikukortin avulla tavoitamme paljon sellaisia henkilöitä, jotka eivät ole aikaisemmin käyneet meille ja/tai joilla ei olisi mahdollisuutta käydä meillä ilman Kaikukorttia." **Kult-kump.**

"Tärkeää että asiakkaat saavat tunteen osallisuudesta ja kokevat itsensä merkittävinä. Asiakkaiden kiitokset ovat olleet todella ylitsevuotavia tästä ja asiakkaat ovat kokeneet kortin saamisen ja siitä kertomisen hyvin positiivisesti ja monesti työntekijänä tulee tunne että se myös nostaa heidän itsetuntoaan." **Sote-kumppani**

"Kaikukortti luo rakenteen, jonka sisällä on aiempaa helpompaa jäsentää myös esim. taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutuksiin ja kulttuurin saavutettavuuteen liittyviä muita hankkeita ja ohjelmia!"
Kulttuuri-kumppani 2015

**Selvitetään
kyselyllä 10/2016**

Kaikukortti Alustavia tuloksia, Kainuu (4–8/2016)

Kortinhaltijoita

560

Sukupuoli:

- n. 39,3 % M
- n. 60,7 % N
- 0,3 % muu

Käyttö:

- 126 käyttänyt korttiaan (n. 23%)
- 311 käyttökertaa
- 2 lippua lapselle
- 7 lippua yhteisön kortilla

Äidinkieli

- n. 97 % suomi
- n. 2 % vieraskielisiä
- n. 1 % ei tietoa

Elämäntilanne, yleisimmät:

- Työtön n. 47 %
- Työkyvyttömyyseläke n. 20 %
- Eläke n. 15 %

Kortinhaltijoilta tullut palaute

Selvitetään kyselyllä 10-12/2016

Muutamia puheluita ja sähköposteja, myönteistä palautetta. Toivotaan laajentamista (uudet jakelijat ja kohteet).

”Kaikukortti mahdollisti sen, että ylipäättänsä tulin Kuhmoon kuuntelemaan kamarimusiikkia. - - Mutta tähän on ihan selvää, sillä Kaikukortinhan saa kun on taloudellisesti tiukkaa. Minulle Kuhmon käynti oli tämän kesän kohokohta. Se oli sielulle mannaa! Sanotaan, että ihminen ei elä pelkästään leivästä ja minä allekirjoitan sen täysin. Kuihtuisin, jos minulla ei olisi mahdollisuutta saada iloa ja elämyksiä taiteen kautta. Erityisesti musiikilla on mielestäni parantavia voimia :). Kuhmo oli nyt minun musiikkiterapiani. Kun mieli on hyvä niin kehokin voi paremmin. Buranaa yms. ei ole mennyt läheskään niin paljon :) .- - Iso kiitos siitä, että mahdollisuus kortilla saataviin konsertteihin oli laaja.” Kaikukortin haltija

Palautesähköposti:

kaikukortti@cultureforall.fi

Kaikukortti Alustavia tuloksia, Kainuu (4–8/2016)

Kaikukortti-verkosto on tavannut säännöllisesti yhteyshenkilöiden kokouksissa.

- Toimintamallin kehitystarpeet
- asiakkuuden kriteerit, ym.

"Pitkähköt välimatkat ja matkojen tuomat kustannukset rajoittavat monen lähtöä kauemmas Kaikukortti paikkoihin. Toivotaan, että Kaikukortti pitää pintansa ja jatkoa saadaan, olemme ehdottomasti mukana!"

Sote-kumppani

"Isolla osalla asiakkaistamme on vaikeuksia liikkua yksin kodin ulkopuolella, mutta on tullut muutamia mukavia yllätyksiä, että joku päässyt lähtemään esim. teatteriin. Eli kokonaisuudessaan hyvä juttu tämä Kaikukortti!"

Sote-kumppani

"Emme voi vaan lyödä korttia käteen, tilaisuudet on illalla, se on hankalaa."

Sote-kumppani

"Asiakkaat ja työntekijät kokevat tarpeellisenä ja tärkeänä."

Sote-esimies

Selvitetään kyselyllä 10-12/2016

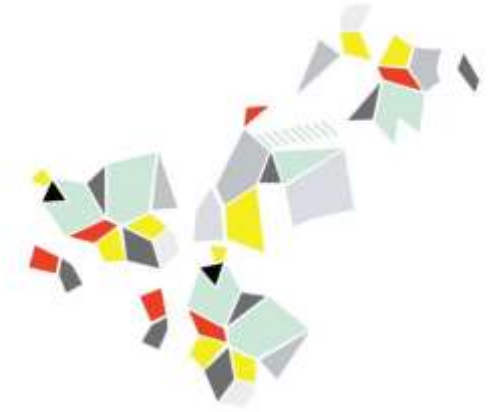
"3200 katsojaa. Näistä 39 oli Kaikukorttilaisia. Minusta hyvä prosentti. - - Kiva kokemus. 500 hengen katsomo, otetaan kaikki vastaan, laitetaan lisäpenkkejä. Etukäteen mietimme, miten työllistää, ei ongelmaa, tosi hyvin." **Kulttuuri-kumppani**

"Lipunmyyjä on kokenut, että lisää tiedotustyötä, kun asiakkaat kysyvät, mihin Kaikukortti käy." **Kulttuuri-kumppani**

"[Paljon on mennyt lippuja]. Hyvä että ovat olleet." **Kulttuuri-kumppani**

Kaikukortti

Tuloksia, yhteenvetoa

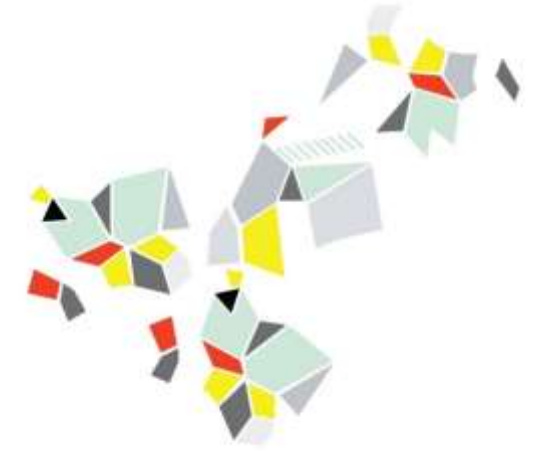
Espoo

- Pysyvä palvelu kunnan sisällä (sote-kulttuuri-yhteistyö)
 - Juurrutettiin heti rakenteisiin
 - Tukee kunnan strategiaa, oli tahtotilaa alusta alkaen
 - Tukee sosiaalisen kuntoutuksen tavoitteita
 - Kannustaa asukkaita osallistumaan vapaa-ajan palveluihin
 - Koordinointi sisällytetty olemassa oleviin työnkuviin
 - Palautteen mukaan Kaikukortin ratkaisut mietitty kevyiksi ja käteviksi työntekijöiden kannalta
 - Malli rakennettiin yhdessä → työntekijät sitoutuneita
- Houkutteli mukaan paljon kiinnostuneita uusia kulttuurikumppaneita v. 2016
- Maltillinen sote-kumppaneiden lisääminen 2016 ja 2017

Kainuu

- Kainuulla kiinnostus jatkaa 2017
- Yhteistyö kunta ja maakuntayhtymä – sote ja kulttuuri!
- Neuvotellaan mahdollisista uusista kumppaneista syksyllä 2016

Kaikukortti

Muita malleja

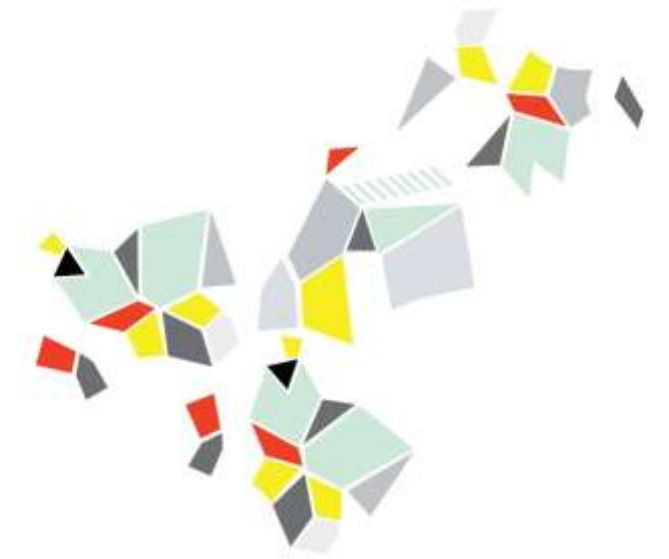
- **Teatteriresepti**, Kainuu, Kajaanin kaupunginteatterin tuki ry
(harkitusti tietyille sote-asiakkaille, yhdistys maksaa teatterille)
 - **Aktiivipassi**, Tampere (toimeentulotuen asiakkaille)
 - **Kimmoke-ranneke**, Turku (seuraavien etujen saajat: toimeentulotuki ja Kelan tuet: työkyvyttömyyseläke, työmarkkinatuki, peruspäiväraha, kuntoutustuki)
 - **Kipinä**, Jyväskylä (toimeentulotukiasiakkaille)
 - **Kulttuurikaverit / kulttuuriluotsit**
 - **9-luokkalaisten kulttuuripassit**
- Tarvitaan vertailukelpoista tietoa vaikutuksista ja vaikuttavuudesta

- **Saavutettavuus** hallitusohjelmassa, myös OKM:n kulttuuripoliittisessa strategiassa
- **Osallisuus** kulttuuriin tärkeää, myös tiukassa taloudellisessa tilanteessa oleville sote-asiakkaille
- Tärkeä kaventaa eri väestöryhmien eroja osallistumisessa
- **Kaikukortti-toiminta tukee yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua**
 - taloudellinen ja sosiaalinen saavutettavuus
- **Miten edistää terveyttä kulttuurista, kun rahaa niukemmin?**
 - Kulttuuri mukaan hyte-työryhmiin ja kuntien hyvinvointikertomukseen?
 - Jos ja kun kulttuuriin panostaminen sote-palveluissa luo hyvinvointia ja / tuo säästöjä, se pitää osata myös näyttää.
- **Kaikukortti** suunniteltu ketteräksi ja edulliseksi yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa!
 - Juurruttamista helpottaa: juurrutetaan alusta alkaen asiakastyöhön
 - Kustannuksina materiaalien painokulut, työaika
 - **Jatkossa:** valtakunnallistaminen ja menetelmien kehittäminen

Kaikukortti

KIITOS!

Yhteystiedot:

Mira Haataja

Kulttuuria kaikille -palvelu

Kaapelitehdas

Tallberginkatu 1 / 48, 00180 Helsinki

mira.haataja@cultureforall.fi

Puh: 040 213 6339

www.kulttuuriakaikille.fi
www.kulturforall.fi
www.cultureforall.fi

- ArtsEqual (2016) Mitä ArtsEqual tekee? Saatavilla: www.artsequal.fi/fi/tietoahankkeesta.
- Brandenburg von, Cecilia (2008) Kulttuurin ja hyvinvoinnin välisistä yhteyksistä. Näköaloja taiteen soveltavaan käyttöön. Opetusministeriön julkaisuja 2008:12.
- Hyypä, Markku T. (2002) Elinvoimaa yhteisöstä. Sosiaalinen pääoma ja terveys. PS-kustannus, Jyväskylä.
- Hänninen, Sakari & Palola, Elina & Kaivonurmi, Maija (toim.) (2010) Mikä meitä jakaa? Sosiaalipolitiikkaa kilpailuvaltiossa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.
- Isola, Anna-maria & Larivaara, Meri & Mikkonen, Juha (toim.) (2007) Arkipäivän kokemuksia köyhyydestä. Kustannusosakeyhtiö Avain, Keuruu.
- Kaikukortti (2016) www.kulttuuriakaikille.fi/kaikukortti
- Karjalainen, Jouko (2016) Köyhät aina keskuudessamme. Alustus tapahtumassa Kaikuja-aamiaistilaisuus – keskustelua Kaikukortista ja kulttuurista 3.5.2016 Kaapelitehtaalla. Kuka kuuntelee köyhää? Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Diat ja muistiinpanot.
- Liikanen, Hanna-Liisa (2010) Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia – ehdotus toimintaohjelmaksi 2010–2014. Opetusministeriön julkaisuja 2010:1.
- Opetusministeriö (2009) Kulttuuripolitiikan strategia 2020
- Sironen, Jiri & Saastamoinen, Ulla (toim.) (2014) Köyhyys – syitä ja seurauksia. Suomen köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto EAPN-Fin, Helsinki.
- Sokka, Sakarias & Kangas, Anita & Itkonen, Hannu & Matilainen, Pertti & Räisänen, Petteri (2014) Hyvinvointia myös kulttuuri- ja liikuntapalveluista. Tutkimusjulkaisu-sarjan julkaisu nro 77. KAKS – Kunnallisalan kehittämissätiö, Sastamala.
- Unesco (1982) Kulttuurinen moninaisuus ja ihmisoikeudet, § 5 – Sivistykselliset oikeudet kulttuurisen moninaisuuden mahdollistajina. Unescon kulttuurista moninaisuutta koskeva yleismaailmallinen julistus.
- Valtioneuvoston kanslia (2015) Ratkaisujen Suomi. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma 29.5.2015. Hallituksen julkaisusarja 10/2015
- Yhdistyneet kansakunnat (1948) Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, 27 §.